

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă pedagogică culturală a corpului didactic primar din jud. Sălaj

Pentru salvarea profesională.

Prin salvarea noastră înțelegem și salvarea școlii. Reportajele ziarelor vestesc o crâncenă tragedie a școlii naționale prin reducerile proiectate în noul buget. Se spune că, Ministerului Instrucțiunii publice i se cere o reducere de un miliard. Așa dar o operațiune nemiloasă de desființări de școli și posturi. Se pare că de astădată se vor face amputări și în învățământul primar. Mii de învățători vor rămâne din nou fără posturi. Celor în funcțiune li se mai taie și din bucățica de pâine ce le-a mai rămas.

Școala națională stă la o nouă răsăntie tristă. Pare a se clătina din temelie, care încă nu este prea solidă. Școala se confundă cu însăși ființa noastră națională. Tragedia ei este tragedia nației.

Nu aducem critică nimănui. O lăsăm pe seama altora. Facem numai constatări reale. Federația corpului didactic depune toate eforturile pentru salvarea școlii și o va face întreg corpul didactic din cuprinsul țării. Cari vor fi rezultatele, nu se știe. Un lucru însă este cert. Invățătorimea va rămâne istovită și sleită de puteri din aceasta luptă și rândurile celor fără pâine se îngroașă în mod îngrozitor.

Prin constatările noastre ajungem la anomalie. Departe suntem nevoiți a recunoaște că din lipsa de învățători, aproape 50% din copii rămân fără carte, iară

dealta constatăm că, mii de normaliști sunt fără posturi și din cele existente se vor desființa. Care este ușa de eșire din aceasta anomalie? Cred că este ușor de găsit. Ori mărești bugetul și crezi posturi după necesitate, ori reduci producția normaliștilor la limita bugetului. O a treia ipoteză nu există.

In vederea pericolului material ce ne amenință, să ne adunăm rândurile. Ideea sulevată în numărul trecut al revistei, despre înființarea băncii, trebuie să o realizăm și încă cât mai repede și fără șovăială.

Să nu uităm că, în fața pericolului se impune mai multă unire.

D. Mărgineanu.

GRUNDTVIG, DASCĂLUL POPORULUI

Intr'o țară depărtată trăiește un neam de cameni foarte muncitori și de omenie, cari se cheamă Danezi. Limba ce o vorbesc Danezii seamănă mai mult cu limba nemțească. Țara lor este foarte aproape de țara nemțească. Mai demult în școalele lor copiii danezi trebuiau să învețe să scrie și să cetească în limba germană. Din această pricină Danezii nu prea îndrăgeau cartea și mulți fugeau de școală. Un învățat din neamul lor și-a pus în gând să-i învețe pe Danezi *carte în limba lor*. Acest învățat se chema Grundtvig.

Mai întâi el și-a făcut un plan: cu ce fel de cunoștințe trebuie să înceapă el învățătura, ca să atragă pe săteni și să fie ascultat. Și s'a hotărât omul ca înainte de toate să le vorbească despre credințele cele vechi ale strămoșilor lor, despre felul cum trebuie omul să-și îngrijească deopotrivă trupul și sufletul său. S'ar părea, că la prea puține lucruri s'a gândit învățatul danez. Cu toate acestea el a pornit cu multă înțelepciune pe drumul, care ducea la deșteptarea și luminarea neamului său. Dovadă este starea înaintată, în care se află țaranul danez. Ca să-și poată îndeplini planul său, Grundtvig a pornit prin sate, cutreerându-le pe jos și chemând la învățatură pe toți, cari vor să-l asculte. În chipul acesta, vorbind în limba lor, sătenii se adunau împrejurul său și-l ascultau cu drag. Copii, tineri, bătrâni îl înconjurau subț un pom din mijlocul satului și cu multă râvnă prindeau în mintea lor tot felul de învățături, sfaturi și povești frumoase. După ce pleca

dintr'un sat, oamenii cu plăcere repetau sfaturile auzite din gura lui. În scurtă vreme, el ajunsese să întemeeze în fiecare sat câte o școală. Cea dintâi școală a fost înființată în satul Ascov, așezat aproape de capitala țării.

Apoi încetul cu încetul se întemeiară școli în toată întinderea țării prin diferite sate, unele pentru copiii mai mici, iar altele pentru flăcăii și fetele mari. Nu tot aceleași învățături se învățau în fiecare școală, ci după cum se pricepea mai bine învățătorul. Într'o școală se învățau anumite științe, în alta altele. Știut fiind lucrul acesta tinerii se duceau la cutare școală anumit pentru învățăturile, cari știau, că se predă acolo mai bine. În modul acesta sătenii tineri au ajuns să cerceteze mai multe școli și să-și cunoască aproape toată țara, dela un capăt până la altul. Și toate acestea mulțumită minții luminate și inimei calde de apostol a lui Grundtvig, care cu drept cuvânt a fost *dascălul poporului său*. Rezultatul produs de aceste școli este următorul: sătenii danezi au înțeles să-și aleagă cea mai bună ocupațiune și să lucreze cu cât mai mare spor. La început cei mai mulți danezi erau lucrători de pământ. Venind însă grâne din America și din Rusia, pe care le aduceau vapoarele și se vindeau cu prețuri mai mici ca cele din țara lor, ei părăsiră agricultura și începură a se ocupa de creșterea vitelor. Și îngrijindu-și vitele cu multă pricepere, astăzi aproape toți trăiesc din veniturile ce le aduc lăptăriile, brânzeturile și untul lor, bun și renumit în toată lumea.

Iată cum școala a revărsat nu numai lumina, ci a adus în același timp și bună starea poporului. Azi fiecare țaran citește gazete și scoate dintr'ânsele orice învățătură nouă. Și orice descoperire sau unealtă nouă de lucru, pe care o găsește scrisă în cărți, el și-o cumpără, pentru ca să poată produce mai mult unt și brânză. Mă veți întreba: Pentru ce vă povestesc aceste lucruri despre oameni și țări îndepărtate de noi? Desigur, pentru ca să tragem un folos din ele și să luăm pildă. Cei dintâi chemați să urmeze pilda lui Grundtvig ar fi învățătorii noștri dela sate. Pe lângă învățarea copiilor de școală învățătorii noștri ar fi de mare folos poporului, dacă ar scoate de prin cărți diferite învățături de trebuință pentru luminarea sătenilor, cum ar fi de pildă îngrijirea vitelor, cultura legumelor, cultivarea pomilor roditori, cultura florilor de leac, prăsierea albinelor, îngrijirea copiilor mici, cum să se ferească și să se vindece omul de felurite boale și așa mai departe. *Fiecare învățător ar putea să fie un Grundtvig al neamului.*

Gh. Tulbure.

SOCIALIZAREA INDIVIDULUI

Între problemele cele mai de valoare care privesc educația, este și socializarea individului. Subiectul pare sugestiv și atunci, înainte de a trece la tratarea lui vom încerca un pic cercetarea noțiunilor ce-l alcătuiesc.

Prin socializare — noțiune de altfel cu sens activ, ne găsim deci în sfera proceselor sufletești de activitate — se înțelege totalitatea lucrărilor ce au de scop a face posibilă turnarea societății, cu tot ce-i aparține ei, în individ, sau mai bine zis moralizarea individului potrivit societății. În clipa în care individul pășește înafara preocupărilor strict personale, societatea îi apare ca o mulțime de bunuri câștigate pentru ea în decurs de veacuri străine lui. Societatea are o morală a ei specifică creiată prin obiectivism. Și individului, făptură cu o viață pur subiectivă înainte de a o cunoaște, îi apare într'adevăr streină. Există deci, un proces prin care individul își însușește societatea și acela se chiamă socializare.

Noțiunea subiect: individul, e destul de clară. Tot ceea ce este manifestare, cu caracter strict personal, isvorite din adâncurile intime ale ființei, intră ca notă dominantă în conținutul noțiunii individ. El este ceea ce se naște, păstrat curat fără nici o alterație din partea mediului, e ceea ce se vede în copilul mic ale cărui organe au ajuns în puțința de a pune în fapt tendințe înscrise dinainte de naștere în organismul său psico-fizic. Individul, în analiza lui intimă este animalul prin excelență, a cărui activitate țintește un singur scop: conservarea în cel mai înalt grad prin maximum de satisfacție a cerințelor lui, — viața lui nu dorește decât plăcerea, crud până la sânge cu semenii ce s'ar opune lui. Individul conceput în abstract este tendință în plină satisfacție.

Principalul izvor de fapte, sau mai bine zis, depozitarul tuturor tendințelor ce caracterizează un individ, este inconștientul. Psihologia modernă își îndreaptă ochii către el și el devine preocuparea de căpetenie a ei. Sprijin neprețuit îi este cercetarea întreprinsă de psihanalisti în frunte cu Dr. Freud, a cărui măreață operă este concretizată în mare parte

minunat de bine, în lucrarea ilustrului doctor român, dr. Vlad »In domeniul inconștientului.«

Individul este inconștientul cu toată alcătuirea lui. Am putea spune că fiecare individ are o normă a lui de conducere, sub ochiul căreia lucrează continuu socotind în bine tot ceea ce face — are deci, o morală.

Problema noastră capătă acum o altă formă: Trecerea copilului de sub conducerea moralei individuale sub aceea a moralei sociale.

În mod concret, prin analogie, problema se pare ușor de rezolvat: tai din fața pământului, în credința că se vor usca tot ceea ce a crescut până acum și sădești mlădițe noi în grădinița numită suflet. Poruncești doar: ai făcut până acum așa, de acum încolo numai faci, fiindcă nu-i frumos și nu-i îngăduit. Porunca e severă și efectul ei imediat se vede: copilul e altul — timid, fricos ca în clipa când pentru prima dată se ridică în sus și făcea un pas cu piciorușele-i plăpânde. Vremea trece și părintele în calitate de prim reprezentant al societății, în fața copilului, nu îngăduie nici o abatere. »Ce se va spune când copilul lui va eși în lume cu așa apucături?« Și la acest gând severitatea lui se dublează.

Nu. Problema nu este așa de ușoară. Ce te faci cu rădăcinile »spinilor« ce i-ai tăiat? Ele nu se usucă. Ba, mai mult, sporesc pe cât pot hărnicia lor pentru ridicarea unei tulpini mult mai impozante. Ceea ce părintele refuză copilului, nu dispăre din el, ci se retrage către părțile mai adânci ale sufletului — în inconștient. Acolo încearcă o cruntă opoziție soartei vitrege, adunându-și energie pentru a isbucni la momentul oportun.

Ceea ce încearcă părintele — deci societatea — să clădească în sufletul copilului e conștiința morală, sau numai conștiința propriu zis, — eul social după cum îl numește Dr. Vlad, iar ceea ce aduce copilul pe lume prin naștere este eul individual sau inconștientul. Fiecare din noi avem în alcătuirea noastră aceste două componente bine disticte și înzestrate cu câte un rol deosebit.

În perioada de maturizare a individului societatea instalează la porțile sufletului său paznic — conștiința care nu va mai permite să ese înafară nimic din ce nu i se potrivește ei. Și dacă eul individual se încapăținează, atunci ea înarmează

pe cel social până în dinți. Care e rezultatul? Marele sbucium sufletesc ce duce la dezechilibrarea morală a individului. O reducere simțitoare în activitatea eului individual nu e posibilă, necum o nimicire a lui. Eul social trebuie să trăiască fiindcă altfel individul e sortit să fie exclus dintre oamenii în mijlocul cărora merge. Și atunci, cum e posibilă viețuirea la un loc a două lucruri opuse?

Spunem: inconștientul este izvorul tuturor faptelor individuale, este deci, izvorul energiei ce stă la baza acestor fapte. Acest rol nu și-l pierde întru nimic atât timp cât individul e în viață. Afirmarea e justă deoarece în el se găsește tendința de căpetenie a oricărei ființe: conservarea cu componenta sa cea mai de frunte, sexualitatea. Se naște o întrebare. Cum copilul în epoca lui de copilărie pură, când trăiește numai sub conducerea inconștientului, e capabil de manifestare sexuală pentruca inconștientul să se desfășoare în plinătatea lui? Tot ceea ce îi produce plăcere lui: alăptarea în primul rând, jocurile cu părțile sensibile, etc. sporesc sensibilitatea și tonusul afectiv fiind mărit, e posibilă cheltuirea energiei sexuale. Asta numai pentru cine mai crede că viața copilului nu e trăită în toate latitudinile ei. Mai mult încă, el creiază jocuri aidoma celor cari societatea nu le permite în lumea celor mari și le repetă până la vârsta înaintată. Li sunt necesare. Prin ele cheltue energia ce isvorăște mai abundent iar, o oprire a ei ar duce la sdruncinare. Mulțimea jocurilor copilărești, privite în deaproape, îți apare pusă în slujba cheltuirii energiei sexuale. Obiectele ce-i servesc sunt simboale care ne uimesc de alegerea pe care o face instinctul. El persistă în aceste jocuri, indiferent de cei din jurul său.

Iată cum vine copilul în fața societății; nu imoral cum greșit se socotește ci amoral. Trecerea dela această stare la cea morală e grija celui care-l crește, e lucrarea cea mai grea și cea mai pretențioasă prin atenția deosebită ce o cere.

Moralizarea lui deodată nu e posibilă. Nu-l poate avea »sfânt« imediat. Opera ce vrea s'o zidească societatea în sufletul său are temelie viața lui de până aci. Ori, dacă înainte de lucrare, nu s'a încercat o împregnare a elementului social mult pe de parte de scopul dorit cu cel individual, acordându-se celui de al doilea multă îngăduință iar cel dintâiu introdus fără un pic de strictete am spune în joc cum e posi-

bilă o lucrare temeinică ce să dureze o viață? E posibilă una șubredă ce poate fi răsturnată oricând de vulcanul clocoțitor de desubt. Numai cine trăește în modul cel mai simplu nu poate vedea de ce e capabilă energia sufletească.

Energia individuală trebuie canalizată cu multă măiestrie către făgașul vieții sociale. Epoca aceasta este cea mai însemnată din educația copilului. Jocul excitant care-i mărește tonusul afectiv trebuie schimbat așa de ingenios într'un joc admis de societate, încât el să nu se simtă întru nimic stânenit în manifestările lui copilărești. Iar morala socială să fie întratât redusă la început încât copilul să nu simtă nici o neplăcere în respectarea ei.

Astfel procedând se poate socializa un individ. E posibil viețuirea mai târziu, la un loc a eului individual modelat mult și pe nesimțite cu cel social. Copilul privit în epoca de socializare e copilul minune dacă energia lui a fost canalizată inteligent, din mâna lui ies lucrări de artă ușoară extrem de plăcute.

Copilul, în sufletul căruia, eul social s'a instalat ca un tiran contra celui individual, e condamnat spre desorganizare și demoralizare. Fiecare dintre aceste euri vor tinde să lucreze pe cont propriu. Cel individual în somn trecând în fapt ceace este vis țesut de inconstient și avem: oameni cu visuri chinuitoare, care vorbesc în somn, somnambuli; celălalt în stare de trezvie dându-ne omul moral prin definiție. Inconstientul mai găsește încă multe chipuri de manifestare chiar în stare de trezvie. Iși rupe câteodată breșe prin conștient și avem oameni bolnavi de crize nervoase, sau prin proecțiuni afective directe ori inverse dându-ne oamenii maniaci.

Personalitate nu este decât aceea la care socializarea s'a făcut perfect. Ori, cum, scopul educației este formarea personalității cu sens practic, înseamnă deci, că socializarea individului trebuie să fie preocuparea ei de căpetenie, dându-ne din individ, personalitate.

V. Pupăză

inv. Stărcu.

24 IANUARIE

Treicolorul român fâlfâie majestos în granițele sale. Conștiința română își amintește cu pietate de gloria și faptele mărețe ale înaintașilor.

Munca, jertfa, patriotismul, realizările, sunt astăzi sărbătorite în sărbătoare națională și le vom sărbători atât cât va exista națiunea română. Inconjurați de națiuni puternice, cu interese contrarii națiunii române, care ne exploatau rând pe rând, a trebuit o conștiință vecinic trează care să lupte pentru realizarea unirii.

Școala ardeleană, ideile de libertate și egalitate răspândite de marea și ocrotitoarea noastră Franța, ne-au trezit din amorțire. În expunerea de motive ale regulamentelor organice se arată că populațiunea din Moldova și Muntenia au aceleași însușiri, caractere, simțeminte, — de unde necesitatea ca organizarea să se facă ținând seamă de acestea. . . .

Regulamentele organice au fost un început de unificare, arătau drumul către unire. Războiul Crimeei s'a terminat cu încheierea tratatului dela Paris din 30 Martie 1856, când s'a discutat și soarta Principatelor române, în urma stăruinței Domnilor de atunci: Barbu Știrbey și Grigorie Ghica susținuți puternic de Napoleon al III-lea. Rusia, Austria, Turcia și în urmă Anglia ne erau nefavorabile și nu admiteau unirea principatelor și domn strein. Se hotărăște în art. 23 și 24 ai tratatului, să se afle voința Principatelor. »M. Sa Sultanul fâgăduște a convoca de îndată, în fiecare din acele două provincii, un divan ad-hoc, compus astfel ca să constituie reprezentarea cea mai exactă a intereselor tuturor claselor societății. — Aceste divanuri vor fi chemate a exprima dorința populațiunilor asupra organizării definitive a Principatelor. . . « (art. 24.)

Dorințele erau sintetizate în așa zisa declarațiune a celor 4 puncte :

1. Respectarea drepturilor Principatelor și a autonomiei lor în cuprinsul vechilor capitulațiuni încheiate cu Poarta și neutralitatea teritoriului ;

2. Unirea Principatelor sub numele de România

3. Principe strein cu moștenirea tronului, ales dintr'o dinastie domnitoare streină și ai cărui moștenitori vor fi creșcuți în religiunea țării ;

4. Guvern constituțional, cu o adunare obștească în care să fie reprezentate interesele generale ale națiunii. (După tratatul de drept administrativ al dlui prof. Mihail Teodorescu.)

Pin convenția încheiată tot la Paris la 7 August 1858, nu se recunoaște decât în parte dorințele exprimate. S'a admis unirea sub numele de Principatele-unite, cu doi domni, cu guverne deosebite.

Înțelepciunea și patriotismul generațiilor de atunci a fost mai puternice ca toate patimile, influențele externe și egoismul. Colonelul Alexandru I. Cuza este ales Domn în Moldova la 5 Ianuarie 1859, iar Muntenia îl alege tot pe dânsul la 24 Ianuarie 1859. Unirea Principatelor era un fapt împlinit, chiar contra convențiunei. . .

Această unire a Principatelor pe care o sărbătorim, este o zi cu adevărat națională, căci ea ne-a condus către unirea cea mare de la Alba-Iulia. Se cuvine să cinsfîm aceste sărbători care ne evocă atâtea fapte mari. Se recere astăzi o unire a tuturor forțelor românismului, pentru a întări granițele în care treicolorul își fâlfâie cu mândrie culorile sale. O muncă sistematică și continuă se recere astăzi pentru unificarea sufletească, culturală (nu în sensul de uniformizare), pentru desvoltarea energiilor și forțelor de producție națională, pentru ca națiunea română, națiune pacinică, să fie asemenea unui luceafăr între celelalte stele.

Moiad, 23 Ianuarie 1933.

Floareș I. Constantin.

EMULAȚIA ÎN ȘCOALĂ

(OBSERVAȚII)

Emulația ar trebui să fie un stimulent natural și moral pentru copil, dar ea este astăzi greșit înțeleasă de către unii educatori ; mai mult decât atât, ea este bazată pe un sistem imoral și periculos.

Să discutăm dar această problemă.

Pentruca viitorul cetățean de mâine să nu devină un simplu egoist, idiferent de poziția lui socială, educația în ge-

neral, trebuie să aibă un dublu obiectiv: pregătirea copilului pentru el însuși, dar și pentru colectivitate. Pentru aceasta, în locul a două stimulente false, vom adopta un singur stimulent natural și moral: compararea copilului cu el însuși.

Nu-l vom compara niciodată cu altul, spunându-i: «ești mai leneș decât cutare», sau «ai întrecut pe cutare», căci atunci s'ar naște între copii «rivalitatea», invidia, care nu este «trecătoare», cum unii afirmă, ci ea durează până la mormânt. Doar din copil devii adult, cu tot ceea ce ai dobândit în școală și familie.

Tratamentul pentru toți copiii, trebuie să fie deopotrivă și în ceea ce privește emulația. Un singur stimulent natural, în locul celui artificial, cum este de exemplu acel al «premiilor școlare».

Acest sistem este antipedagogic — după părerea mea — pentru că el proclamă «victoria» unora și «înfrângerea» altora.

Adevărat că idealul educației ar fi acela de a arăta copiilor că munca trebuie răsplătită și încurajată, dar mentalitatea copilului este cu totul alta, față de aceea a adultului. El niciodată nu vede, sau nu vrea să vadă lucrurile prin adevărata prismă a realității. Înainte de a trebui să observe că umilința lui e meritată — nefiind recompensat — și aceasta după lenevire, mai degrabă pleacă capul și începe a plânge, crezând că e persecutat.

În legătură cu acest fapt, să nu uităm și aceea că aproape totdeauna efectivul celor «nemulțumiți», întrece pe acel al «eminenților».

Să nu încercăm dar niciodată a impune codul nostru de disciplină, morală sau recunoștință, copilului de 7 sau 12 ani, căci ar fi o pretenție absurdă din partea noastră.

Învățătorul conștient de ținta pe care o urmărește în educație, va trebui să țină seamă de aceste observațiuni cu privire la emulație, va crea în școala sa o atmosferă morală, familiară și socială și va stimula pe copil astfel: «azi ai știut mai bine decât ieri», sau: «altădată erai mai harnic decât azi», etc.

Că e cam greu să progresăm cu aceste simple stimulente, e foarte adevărat; dar e mai bine să obișnuim pe copil a învăța numai pentru câștiguri materiale? Cărți sau bani?

Doar am văzut noi învățătorii, pacostea cărților de premii școlare din anul 1930.

Pentru a simți plăcere de exemplu 15 copii recompensați, sau numai 10 copii — elita clasei — e necesar să sufere majoritatea ?

Eu cred că sentimentul moral, perseverența și chiar amorul propriu, îl putem sădi în sufletul copilului, fără a provoca conflicte între el și semenul lui, admițând un singur stimulent moral și natural, cum am amintit.

Procedând în felul acesta, am permite copilului ca el însuși să-și deseneze curba sau graficul progreselor lui morale și intelectuale.

A. Răduțiu.

inv.

REALIZĂRI UTOPICE

Noua eră de propășire și regenerare a vieții economico-financiare, trâmbițată atât de strident și cu atâta patos de clăcașii politici, până în prezent n'a dat încă absolut nici o probă pozitivă de existență. Prognosticurile făcute în toamnă asupra normalizării vieții economice, până azi s'au dovedit a fi inexacte. Cei, cari au tâlmăcit în fața masselor gândurile celor mari, azi, au nenororul de a constata spre mai marea lor nedumerire și spre mult mai marea noastră desamăgire, că totul n'a fost decât o utopie smulsă din vasta împărăție a fautasticului.

Domeniile întinse ale șomajului în loc să fie descongestionate de mulțimile fără sfârșit, au fost lăsate și pe mai departe, să-și îngroașe rândurile cu noi exemplare.

Patronii diverselor întreprinderi industriale sugrumați «în-
tre» cercurile formidabile-i crize financiare își închid rând pe rând firmele, concediind lucrătorii și asvârlindu-i pe drumurile sumbre ale șomajului. Calea dela vorbă până la faptă, n'a putut fi parcursă cu toată viteza de care dispune politica noastră românească.

Azi, înafară de clasa celor bogați prin moștenire sau înavuțiți peste noapte, toate straturile sociale se sbat neputințioase în spasmele mizeriei. Funcționărimea încercuită între

«curbe» și paracurbe e la discreția celui din urmă vânzător de cepe ori pătrunjei.

Realizările practice menite să pună capăt conjucturei nocive și îngrijorătoare de acum întârzie să sosească. Muncitorii de pe străzile Metropolei, — loc pe unde Bucur își păștea cârlanii cu câteva secole în urmă — sunt îndreptați de conducerea municipiului spre provincie, par'că aici ar curge râuri de ciorbă fiartă numai să 'nfigi lingura.

Învățământul practic pus într'o mică măsură pe roate în loc să fie ameliorat cu noi ateliere și noi specialiști — maeștri — e readus iarăși la starea de anchilozare și primitivism. Lucrările de ateliere s'au pus în sarcina învățătorului par'că acest slujbaș al tânguiri ar fi înzestrat cu opt brațe.

Iar drept recompensă pentru toate îndatoririle acestea în plus e răsplătit cu un salariu infim achitat și acela în rate seculare. Superficialitatea e mare cucoană în țara noastră.

Criza economică în ultimii doi ani, a luat proporții fantastice în lumea întreagă.

Însăși America, țara lui Taylor, ăla cu raționalizarea muncii, s'a văzut cuprinsă de valul șomajului și al crach-urilor de tot felul.

Tayloriștii transatlantici însă, nu se dau învinși. Câteva sute de milioane de dolari, au fost puse la bătae în ultimul timp, cu scopul bine determinat, de a desconggestiona domeniile împânzite ale șomajului.

Noul plan de lucru întocmit de guvernul de acolo cuprinde o întreagă serie de realizări practice spre folosul obștesc.

Se vor construi noi spitale; se vor întinde linii ferate, șosele naționale; se vor construi corăbii comerciale, întreprinderile statului vor funcționa iarăși; municipiile vor ridica zeci «sgârie — nouri» etc. Carnegie, Rockefeller, Ford și Morgan vor deschide pungile umflate, debortând sute de saci cu dolari.

Toate minunățiile astea se întâmplă însă în America nu la noi. La noi realizările rămân pe hârtii utopice. «Jale aici, jale colea, jale pretuțindenea». «Răul sbiară, răul cântă, răul vecinic ne frământă»....!

George Perneșiu

LECTIE PRACTICĂ

finută la clasa I-a primară

Obiectul : Intuiția. — Subiectul : Rața.

Introducerea : Ce păsări aveți voi pe lângă casă ? Altele nu se mai află ? A amintit unul și rața. Acum ascultați la mine, am să vă spun o poveste despre rața. A fost odată un moș și o babă, mai bătrâni ca voi cu ceva. Acești oameni erau săraci, singura lor avere era :

O găină și-un cocoș,
Care ochii îi-ar fi scos.

O rățușcă și-un rățoi

Așa guralivi ca voi (când faceți gălăgie).

Acuma sunteți buni. Astea patru păsări se sfătuiesc într'o zi să meargă la plimbare. Zis și făcut. Cocoșul mergea înainte, mândru, cu capul ridicat și zicea :

Cucurigu... Cucurigu...

Eu sunt regele Flămându ;

și când se uită îndărăt, ce să vadă ? Rața și rățoiul veniau ca niște moșnegi. Cocoșul le zice : Ce-i cu voi de veniți așa încet, legănându-vă dintr'o parte în cealaltă, par'că ați fi niște bețivi ? Rața-i zice : Hei Flămândule, corpul nostru e mai greu ca al vostru, picioarele mai scurte și sunt așezate în partea dinapoi a corpului, nu ca ale voastre la mijlocul lui. Dacă fugim, cădem în nas. După aceste vorbe ei plecară mai departe. În drum întâlnesc o baltă. Rața și rățoiul sar drept în baltă, lăsând pe cei doi prieteni pe mal. Cocoșul întrebă pe cei din baltă : Cum de nu vă duceți la fund, ci stați deasupra apei, iar penele vă sunt uscate ? Zice rața : Picioarele noastre sunt adevărate lopeți, degetele noastre ne sunt legate printr'o peliță, care nu ne lasă să ne scufundăm. Penele noastre nu se udă, pentrucă sunt unse. Deodată ele încep a înnota, își băgau pliscul și capul în apă. Cocoșul mirat întrebă : Ce căutați voi în apă, doară nu găsiți aur ? Rața noastră îi răspunde : Nu căutăm aur, căutăm pești, cu ciocul nostru lung și lat adevărate clește, odată-i prindem și să vezi ce buni

sunt. Găina și cocoșul înghițeau în sec, în timp ce rața și rățoiul se 'ndopau cu pește. Dar cum vedeți voi peștii 'n apă? întrebă iar cocoșul. Bine, — zice rața, — pe ochii noștri mici, rotunzi se află o peliță subțire nemișcătoare, prin care îi vedem. — Moșneagul simțind lipsa lor, pleacă să le caute. Cocoșul și găina, văzând de departe pe moșneag, o luară la fugă, fără să spună un cuvânt la cei din baltă. Vine moșul și cum le vede, le zice aspru: Afară de-acolo neascultătorilor! Ce credeți voi, au eșit? Da de unde, au înotat mai departe zicând: Mac, mac, mac, mac, mac, mac, Bine-i a 'nota pe lac. Moșul dacă văzu că nu-l ascultă, pleacă. Es și domniile lor acum din lac și-o iau încet spre casă. Când ajung acasă, cocoșul și găina mâncau niște porumb. Rața și rățoiul s'apucară de furat porumb. Rața e foarte lacomă, mănâncă ce-i cade în cale: viermi, insecte, pești, grăunțe, etc. Păsările noastre erau grase, căci moșnegii le îngrijeau bine, le dădeau hrană îndeajuns. Ele s'au gândit acum, cum să răsplătească pe moșnegi, pentrucă s'au purtat așa bine cu ele. Și cum credeți voi că i-au răsplătit? Găina și rața noastră au început a oua. Ouăle raței erau mai mari și mai frumoase ca ale găinii. Stăpânii au luat ouăle de rață și au mâncat câteva; erau gustoase. Baba dorea acum să aibă mai multe păsări, de aceea face un cuib din pae, pune în el 10 ouă deale raței și o așează pe doamna rață ca să le clocească. Ce credeți, a stat rața pe ouă? Da de unde, a plecat de pe ele, iar baba a pus găina să le clocească. Să știți că rața nu clocește, ouăle ei le clocesc găina și curca. După patru săptămâni de clocire, din ouă au eșit niște puișori drăgălași, cu pene aurii. Baba a așezat puii derață la căldură timp de o zi și o noapte, ca să se întărească.

La început le-a dat de mâncare fărâmituri de pâine și făină de porumb muiate în lapte. După patru zile i-a lăsat și în curte cu găina. Ce frumoși erau și ce drăgălaș alergau Căutau cu pliscul lor micuț să prindă insecte și vermuleți pe cari îi mâncau cu multă poftă. Puii crescură mari și acum moșnegii aveau 12 rațe. Într'o sărbătoare moșul și baba doreau să mănânce și ei ceva mai bun. De aceea tăiară rața și făcură friptură. Nu mâncară moșnegii până acum așa bună carne, se lingeau pe buze după ce o mâncase. Baba puse pe-nele pe cari le luase de pe rață, la o parte, când va avea

mai multe, va face din ele o pernă... — Despre ce v'am povestit eu?

Tratarea: (Se prezintă rața, intuindu-se, începând cu capul, continuând cu trupul, picioarele și evidențiind rostul lor, precum s'a arătat în povestire. Tratarea va ține cont să mai amintească urechile, coada, dușmanii și felul cum trebuie să le apărăm.)

Rezumarea: Despre ce am învățat astăzi? (Prin întrebări reconstituiesc lectia evidențiind părțile esențiale.)

Unde am spus că trăește rața? Ce avem dela rață? Ce fel de pasăre este deci rața?

Generalizarea: Pentru că avem multe foloase dela ea, cum se numește? (Pasăre folositoare.)

Aplicarea: Scoateți-vă țâblițele și desenați o rață înoțând pe lac!

Caba Florian, inv. asistent.

Oamenii mari ai Sălajului.

IOAN ALEXI

Ioan Alexi s'a născut în comuna Mălădia la 24 Iunie 1801. Tradiția pastrează despre el următoarele:

Tatăl său a fost păstor la morarul morii dela Sorușa (în partea de E. a hotarului com. Mălădia).

Avea 6—7 ani când a trecut pe acolo un episcop din Oradea-Mare. Episcopul s'a oprit puțin la moară până au mâncat caii. Băiatul văzând înapoia trăsorei scândura pe care se punea fânul, s'a suit pe ea, unde a adormit.

Episcopul a plecat, când ajunsese către Nușfalău, aude un plâns de copil înapoia trăsorei. Poruncii să oprească trăsura și mare îi fu mirarea când găsi băiatul îndărătul trăsorei. Il întreabă cum îi este numele, băiatul a răspuns: Ioan. Numele de familie nu-l știu spune. L-a întrebat cum îl cheamă pe tatăl său, a răspuns că Alexi. Din mai multe răspunsuri, episcopul constată că băiatul s'a urcat pe scândură la moara dela Sorușa. Episcopul ajuns la reședință, a dat o scrisoare către cei din jurul Șimleului, că cine s'ar afla fără un copil să nu se supere că e la dânsul. Apoi a învățat bine și a ajuns Vlădică.

Cu greu se puteau ridica din popor oameni cari să conducă destinele acestui Neam și să grăbească drumul către împlinirea înaltelor reale aspirațiuni. Totuși s'au ridicat oameni cu adevărat mari, acestora poporul le închina câte un cântec ori poveste, păstrându-le în acest fel memoria. Astfel, cred eu, că a luat naștere și povestea de mai sus asupra originii lui Ioan Alexi. E fapt însă, I. Alexi era fiul morarului dela moara dela Sorușa. Aceasta însuși Ioan Alexi a lăsat să se înțeleagă într'o convorbire avută cu Al. Barboloviciu, fostul vicar al Sălajului:

„Așa dară ești din Sălaj? — Da — Ilustrisime sunt feciorii protopopului din Chilioara. Și eu sunt sălăjean — continuă episcopul — m'am născut la moara din Mălădia și-mi aduc bineaminte, că aveam somnuri dulci la umblatul morii“.

Ioan Alexi a urmat studiile gimnaziale la Oradea, bucurându-se de a fi susținut în seminariul înființat de Ig. Darabant. După terminarea studiilor gimnaziale studiază teologia la Viena, ca elev a seminarului Sf. Barbara.

Terminând teologia în 1825 s'a hirotonit și a primit să fie administrator parohial în Borogel (Bihar). În anul 1831 a fost chemat la curtea episcopescă pentru a servi ca actuar apoi ca secretar episcopesc. În anul 1837 a fost numit de paroh în Olosigul Orășii apoi de canonic în Oradea Mare.

După înălțarea episcopiei de Alba-Iulia și Făgăraș la demnitatea de Archiepiscopie și Mitropolie, se înființează două noul dieceze de Gherla și de Lugoj. Primul episcop al diecezei Gherla a fost Ioan Alexi, numit de împăratul în 17 Martie 1874 și sfințit la 28 Octomvrie 1855 la Blaj.

Ioan Alexi și-a iubit mult biserica și Neamul. Indată după instalare a deschis, într'o casă închiriată, seminarul teologic, la care au predat canonicii, din lipsă de profesori.

Pe seama acestor canonici mijlocii decorațiunea capitulară: o cruce de aur cu chipul Sf. Iosif, logodnicul Preacuratei Fecioare Maria.

Pentru susținerea seminarului a reușit să fie numit abate al P. Mântuitorului nostru de Lekér din comitatul Bors. Aceasta abație a administrat-o pentru folosul și binele Seminarului teologic. Papa Piu IX în anul 1858 încă „a conferit preagrațios beneficiul fundațiunei pentru trei clerici-alumni ai diecezei Gherlane în colegiul Grecilor la Sf. Atanasie în Roma“ (Grama), iar pentru Episcopul o cruce, lanț și inel; pentru capelă mai multe

daruri. A făcut vizitațiuni canonice prin protopopiatele Lășarecului și Lăpușului (1857 și 1858) și prin vicariatele Rodnei și Maramureșului (1859 și 1860).

Ioan Alexi a fost un bun român. Încă pe băncile școlii fiind a lucrat o gramatică: „Gramatica Daco-Romana și ve Valahica“, editată la Viena în 1826, cu scopul de a arăta străinătății comorile ascunse ale graiului nostru. Mai erau gramatici de aceste, lucrute în acest scop, dar într'o vreme gramatica lui Alexi era cea mai răspândită printre streini.

Filologul englez Bruce Whyte în *Histoire des langues Romanes* (Paris 1841), spune că studiind limba românească după gramatica lui Alexi, s'a convins că ea esto cheia cercetărilor asupra originii tuturor limbilor romanice.

A îngrijit lucrarea catechismului mic, de mijloc și mare și a ajutat cu spese proprii editarea mai multor opuri didactice.

În 1—13 Ianuarie 1861 în Sibiu are loc o mare „Conferință națională“ despre care Dl Dr. V. Moldovan prof. univ: Cluj zice că:

„Conferința aceasta va rămânea memorabilă în istoria politică a Neamului nostru, nu numai prin faptul, că a fost prima întrunire mai mare după cea din 3—15 Maiu 1848 ei și pentru spiritul înalt de solidaritate națională, de disciplină și largă înțelegere a momentului istoric ce-l trăia Românismul din Ardeal“.

Această conferință a ales cu unanimitate un comitet național compus din 20 fruntași și între aceștia era Episcopul Ioan Alexi.

N'a fost omis nici de pe lista celor 11 regaliști Români cari au primit invitație la dietă din partea împăratului.

Ioan Alexi, atât în ierarhia bisericească cât și politică a fost ridicat pe baza calităților sufletului său de bun român și creștin. Aceste calități l-au pus în serviciul cauzei naționale, luptând ca Preot și Român până la trecerea, atât de timpurie de altfel, la cele veșnice în 29 Iunie 1862. Rămășițele-i pământești s'au îngropat în cimitirul parohial din Gherla.

Ardeleanu I. Senior.

PAGINA LITERARĂ

NAIVITATE

Domnul Maior era gata de plecare Doamna, consoarta dumisale, se mai privi odată în oglindă. Amândoi voiau să meargă la prânz, la una din familiile de seamă ale orașului, unde fuseseră invitați. Erau de puțină vreme în oraș. Acesta era primul prânz, la care luau parte și voiau să facă impresie.

În clipa când trebuiau să plece, un curier special, sosit dela regiment îi înmână un ordin, prin care era chemat pe ora două la inspecția înapoiată a dlui General de Brigadă.

Ori, pe ora unu era invitat la prânz.

Nu mai avea, deci, decât timpul necesar să ia masa și să se prezinte la inspecție.

Ca mai toate familiile de ofițeri, familia dlui maior își aducea mâncarea dela popota ofițerească, dela regiment.

Scrise un bilețel pe hârtie fină doamnei, la care fusese invitat, scuzându-se politicos.

Chemă ordonanța și-i zise:

— Ioane, du-te cu biletul ăsta la adresă! Dacă te întreabă de ce nu venim și noi, poți să spui, că am inspecția dlui General. Totodată aduci și mâncarea! Vezi fii harnic și umblă repede!

Soldatul luă biletul, salută și ieși. Trecu prin prânzător, de unde luă vasele, în care aducea de obicei mâncarea și porni repede.

Familia, unde fusese trimis soldatul, nu locuia prea departe. Acesta se prezintă la doamna casei și-i predete biletul.

— Poți să pleci, zise doamna, fiind lămurită de bilet.

— Păi, doamnă...

— Ce mai este?

— A zis dom' maior să duc și mâncarea.

Stăpâna casei, văzându-l cu vasele de adus mâncare, ghici totul, însă zise:

— Bine! Haidem la culină.

Trecură în bucătărie. Doamna puse din belșug din toate

felurile, ce urmau să fie servite. După ce mulțumi, soldatul salută și porni repede spre casă.

La masă, ofițerul și doamna sa se minunară de abundența mâncărilor alese, ce li se aduseră. Chemară, deci, ordonanța și-o întrebă :

— Ce s'a întâmplat la popotă, Ioane ?

— Nu știu, dom'maior, că n'am fost azi p'acolo !

— Ce spui, mă ? Dar de unde ai adus mâncările astea ?

— Dela doamna, la care m'ați trimis cu biletul, s' trăiți, dom'maior.

Pe ofițer, îl frecură nădușelile ! Ce să facă ? În primul moment se gândi să meargă însuși și să se scuze. Iși aminti de inspecție însă.

Trecu în biuroș și lămurind întâmplarea, își ceru scuze printr'un bilet, scris în termenii cei mai politicoși doamnei, care-i învitase la prânz. Sfătuit de soția sa, ofițerul voi să însoțiască biletul cu un cadou.

— Ioane ! Comandă ofițerul. Du-te cu biletul ăsta la doamna, la care-ai fost adineori. Mai înainte, treci pe la cofetărie și cumpără cea mai frumoasă tortă, pe care ai s'o duci doamnei. Ține o sută cincizeci lei pentru tortă. Fii isteț, mă băiete, ce naiba !

Ioan trecu pe la cofetărie, de unde luă o tortă într'adevăr frumoasă. Se prezintă la doamna, dete biletul și prăjitura. Doamna ceti biletul, zâmbi și-i dete bacșiș douăzeci lei. Voi să plece apoi la oaspeții săi.

— Stați doamnă, zise soldatul.

— Mai ai ceva de zis ?

— Prăjitura a costat o sută cincizeci de lei !

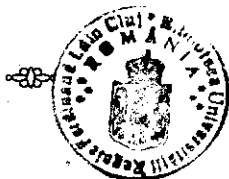
— Și ?

— Mi-ați dat numai douăzeci de lei. Mai trebuiesc încă o sută treizeci lei, costul prăjiturei.

Doamna se execută imediat.

Soldatul plecă vesel spre casă. Domnul maior era prezent la inspecția dlui General de Brigadă.

Gh. Hobjilă

RECENZII**TARA POVEȘTILOR**

de: GH. TULBURE.

Sărbătorile de iarnă, au dat un nou flux de literatură pentru copii. Editurile s'au grăbit să angajeze, să comande scriitorilor câte o carte din acest gen. S'ar putea, spune, că singurii cititorii serioși și constanți ai literaturii noastre sunt copiii. Acolo, în împărăția lor de lumină și de joc, în fantezia însoțită și nelimitată, când sufletul râde și palpită de spaimă, se cer file de carte să-i ducă pe țărmuri ireale de basm. Este o nevoie a vârstei, sau poate o reminiscență fluidă, rămasă dintr'o lume anterioară, care și-a păstrat urmele ei de aur în sufletul celor mici. Mai târziu, când viața se integrează în actualități, toate acestea rămân departe, ca o față morgână, în liniștea unor timpuri dogoritoare de recoltă și pământ.

Am fost și eu în „țara poveștilor“. M'am întâlnit și eu cu Făt Frumos, Zmeul-Zmeilor și Sdrincu spaima lor. Am călătorit pe nuiăua fermecată, am aruncat peria și oglinda, pe drumul epic și fantast al irealităților.

De aceia am răsfoit cartea Dnui Gh. Tulbure cu o deosebită plăcere: pentru „mine“ cel de odinioară, pentru „ei“, cei de totdeauna.

O observație, pe care o rețin din copilărie, ca o informație pedagogică a celor ce au încercat să dea copiilor cărți traduse din renumiți scriitori sau scriitoare străine. Îmi reamintesc de o traducere a Selmei Lagerlof, care abunda în nume din mitologia nordică și care îngreună nespun plăcerea lecturii. Era o atmosferă, care nu se potrivea sufletului. Obosea și nu se putea reține. Pentrucă una din plăcerile copilului este și faptul de a putea reține lectura. Jocul acela interior este necesar să se prelungească, să-și anine toată irizarea lui strălucitoare pe mugurii crezului și ai copilăriei.

Cartea Dnui Gh. Tulbure „Țara Poveștilor“ este liberă de orice greutate. Adaptată perfect mitologiei populare, cu o limpiditate de stil impresionantă, se desface, ca o sinceră corală de floarea soarelui, în fața micului lector. Cu sentimente profund

omenești, cu delicateți suprasensibile, eroii parcurg drumul anecdotic al povestii cu o fantezie ușoară, pe care autorul ne-o dă într'un mod măestrit. *Socotesc cartea Dlui Gh. Tulbure una dintre cele mai bune din acest gen.*

Pe eșafodajul povestii populare, autorul a brodat o infinită lume de fantezii, cari se integrează perfect, fără prolixități și fără îngreueri de text, în linia povestirii. Amănuntele și caracterizările, pe care ni-le servește autorul, au calitatea de a preciza și mai mult cadrul și caracterul personagiilor, ceea ce constituie un aport artistic față de primitiva formă a poveștilor populare.

Inchidem cartea, cu plăcerea de a recomanda-o tuturor prietenilor noștri de sub 12 ani, cari străbat cărările poveștilor și se întâlnesc adeseori la gura sobei cu Făt-Frumos și cu Ileana Cosânzeana.

(„Țara Noastră“)

D. Ciurezu.

Am reproduș din ziarul „Țara Noastră“ admirabila recenzie a tânărului poet Ciurezu despre cartea de povești a dlui inspector general Gh. Tulbure, pe care am anunțat-o și din care redacția noastră va ține un număr de exemplare la dispoziția colegilor învățători, ea constituind o bună lectură pentru ora de șezătoare săptămânală a copiilor de școală.

Colegii învățători din județul nostru vor face un titlu de ambiție și înțelegere, răspândind aceasta carte în cercuri cât mai largi.

DUMITRU MĂRGINEANU, revizor școlar:

„O PAGINĂ DIN EVOLUȚIA CULTURALĂ LA GRANIȚA NORD-VESTICĂ A ȚĂRII“

Zălau, 1932. Tipografia „Lucefărul“ 130 pagini.

Este foarte mic numărul revizorilor școlari, cari striviți sub mormanul hârtiilor oficiale, mai găsesce vreme, nervi și avânt să se ocupe de lucrări ce ies din marginile serviciului. Intre acești puțini se găsește revizorul D. Mărgineanu din Sălaj. Lucrarea de domeniu școlar, pe care o dă la lumină sub titlul de mai sus, este cartea de vizită a unui om de conștiință și de acțiune. La nevoie chiar și de luptă. Nu pentru interesele sale ci pentru apărarea statului, pe care înțelege să-l servească cu hotărâre, Car-

tea se împarte în două capitole, cu două aspecte distincte. Primul este o oglindă fidelă a situației învățământului primar din Sălaj, ținutul de naștere al marelui Simion Bărnuțiu, unde întotdeauna a palpitat mai vie conștiința națională. A parcurge aceste pagini, în care, prin rețeaua datelor statistice și a constatărilor oficiale, se strecoară un sentiment și un colorit foarte elocvent, însemnoază a vedea cu ochii criza morală a învățământului, tragedia școalei primare și haina de cerșetor resemnat, în care ni se înfățișează dascălul de astăzi, nu numai din Sălaj ei, din nenorocire, în toate colțurile Transilvaniei.

Subt aspectul acesta, capitolul este un document al vremii. Dar nu mai puțin document al vremii este și capitolul al doilea. Mai elocvent și mai interesant chiar, prin nota lui specific locală și prin rezonanța lui politică. Capitolul acesta rezumă istoricul acelei urâte campanii de presă, pe care gazetele maghiare din partea locului au avut îndrăzneala s'o deslănțue împotriva autorului, pentru simplul motiv că a înțeles să-și facă datoria. Și secțiilor maghiare dela școalele de stat le-a pretins ca să intre în legalitate și să accepte alternativa: sau respectă programa analitică, sau suportă rigorile legii. Dar fițiucile minoritare puse în slujba revizionismului și pornite să submineze autoritatea statului, în care își fac apariție, au înțeles să ne servească cu acest prilej o admirabilă lecție de patriotism. Ele ne-au dat să înțelegem că mult mai trebuie să călcăm pragul școalei lor, pentruca să învățăm cum trebuie să ne apărăm școala și limba, atunci când sunt nesocotite.

„O pagină din evoluția culturală la granița de nord-vestică a țării“ și-a botezat autorul broșura. Este în adevăr o pagină, o tristă pagină, dar în acelaș timp plină de învățăminte. Cetind-o generațiile de mâine, vor vedea cu nimore, că în prima decadă a României întregite, școalele statului s'au vestejit ca niște flori bătute de brumă. Iar școalele altora s'au sporit ca ciupercile. Și vor mai ceti cu uimire, că deși avea puterea și autoritatea statului la spate, în lupta pentru afirmarea culturii românești, un biet revizor școlar dela graniță este tratat de presa minoritară ca un *călău*. Și, încolțit cu îndârjirea căinilor de stână, el lăsat să se apere singur singurel. Nici patronul pe care-l servește, nici presa românească și nici marii noștri patrioți de răspântii n'au sărit să-l apere de dulăi. Noi felicităm pe revizorul Mărgineanu, care a știut să lupte și să se apere singur.

Chiar și numai concepția de idealism și de patriotism, care se degajează din paginile acestei cărți, o face vrednică de atenția cea mai largă a cercurilor didactice. De aceea, ea se recomandă singură. Și nu cred să fie învățător din aceste părți de graniță, care cetind-o să nu se simtă mai oțelit pentru lupta culturală și națională, pe frontul căreia s'a plasat.

(„Școala de Vest“)

Gh. Tulbure.

Două anuare școlare. Dl. *Dionisiu Maior*, profesor de pedagogie și directorul școlii normale de învățători din Năsăud, fostul nostru colaborator distins, a îmbogățit literatura pedagogică cu cele două Anuare, pe anii școlari 1930—1931 și 1931—1932 ale școlii normale de sub conducerea d-sale.

Ne înfățișează într'o formă plastică și cu multă pricepere, „icoana“ reală a tradiționalei școli normale din Năsăud, oferindu-ne un bogat și documentat material, ilustrat cu mai multe clișee (localul pompos, monumentul lui Sandu Manoliu, muzee etc.) tot atâtea probe de felul cum știe prietenul nostru *Maior*, să conducă cu o adevărată pricepere, entuziasm și devotament aceasta instituție de educație națională. Din cifrele inventarului și constatările organelor de inspecție și control, se desprinde cel mai evident spirit de economie ce-l călăuzește în conducerea gospodăriei.

Articolele de fond „*Pedagogie și Educație*“ și *Educația națională*“ semnate de d-sa sunt prinse cu multă competență din domeniul vast al preocupărilor noastre de educație și pe cari vom avea plăcerea deosebită a le reproduce în coloanele revistei noastre ca studii de orientare pentru colegi (Dl. autor nu se va supăra!)

Felicităm pe harnicul și entuziastul nostru prietin pentru opera sa creatoare.

D. Mărgineanu.

INFORMAȚIUNI

— Ce trebuie să vadă un inspector școlar la o școală articolul dlui Ct. Iencica, publicat în Nr. 1 al revistei noastre, cuprinzând într'o formă sugestivă și cu plină obiectivitate diagnosticul activității dascălești în școală, îl recomandăm fraților colegi pentru o serioasă aprofundare, din care va eși o îndreptare.

— Din admirabila broșură: „De vorbă cu Satele” a dlui Insp. General Gh. Tulbure, reproducem încă un articol: Grundtvig, dascălul poporului în care se arată cu măiestrie puterea ce-o poate exercita un dascăl priceput și devotat în regenerarea poporului.

— **Federația corpului didactic din România și reducerile de școli și salarii.** Federația corpului didactic din România a hotărât:

„În urma convocării făcută de comitetul executiv, comitetul central al federației corpului didactic, alcătuit din comitetele centrale ale celor trei asociații didactice federate, s'a întrunit Duminică 12 Febr. a. c., la orele 4 d. a., la cercul prof. secundari din București și, în deplină unitate de vederi, după cuvântările d-lor: Drag. Hurmuzescu președ. asociației prof. universitari, Ștefănescu Galați prof. universitar Iași, I. Nisipeanu președ. asociației prof.

secundari, D. V. Toni președintele asociației generale a învățătorilor, precum și ale altor colegi, a hotărât cele ce urmează:

1. Protestează cu toată energia și cu toată revolta sufletească în contra reducerilor de școli și posturi proiectate a se face prin bugetul anului în curs, reduceri pe care le socotește catastrofale pentru cultura poporului român;

Cere d-lui ministru al instr. să se opună din toate puterile sale la acest adevărat atentat împotriva școlii naționale, așa cum a declarat că va face, cu prilejul venirii sale în fruntea ministerului instrucțiunii.

2. Protestează deasemeni cu toată puterea împotriva noilor reduceri de salarii aplicate membrilor corp. didactic, înainte de a fi fost restaurați în drepturile ce li s'au răpit și mai ales se ridică cu tărie în contra împărțirii jignitoare și nedrepte a corpului funcționarilor publici, în categorii de privilegiați și năpăstuiți.

3. Pentru ca asociațiile corpului didactic să-și poată spune cuvântul, cu privire la situația membrilor învățământului în vederea alcătuirii bugetului viitor al Statului, se vor ține în ziua de 26 Februarie c., în toate capitalele

de județ, adunări generale pe categorii de învățământ urmate de o reuniune comună a comitetelor asociațiilor respective de toate gradele, pentru a stabili unitatea de acțiune în lupta comună ce trebuie să o ducem.

Aceste adunări județene vor fixa delegații statutare, cărora le vor da puteri depline ca atunci când vor fi chemați de comitetul central al federației, să poată hotărî și vota în numele întregii organizații județene.

Fiecare asociație județeană va primi dela comitetul central executiv toate îndrumările și indicațiile necesare în acest scop.

4. Federația corpului didactic cere cu insistență colegilor din Parlament din toate grupările politice să-și pună toată autoritatea și toată puterea în apărarea școlii și a drepturilor corpului didactic.

Dragomir Hurmuzescu, I. Nisipeanu și D. V. Toni.

— **Doleanțele învățătorilor.** Comitetul central al asociației generale a învățătorilor din România, întrunit în București, în ziua de 12 Febr. c., a hotărît următoarele:

I. Examinând activitatea desfășurată de delegații consiliului general dela 22 Ianuarie c., d-nii: D. Toni, L. Mrejeriu și M. Vasiliu, pentru aducerea la îndeplinire a hotărîrilor aceluși consiliu, ia act cu satisfacție de felul cum delegații săi și-au îndeplinit mandatul.

Aprobă fără nici-o rezervă acțiunea dusă după aceea de către președintele asociației generale împreună cu federația corp. didactic și cu federația generală a salariaților publici, ca și în toate intervențiile făcute de d-sa cu fermitate și energie, în presă.

li exprimă mulțumire deplină pentru felul cum a apărât în parlament drepturile morale și materiale ale învățătorimii, constatând și cu acest prilej utilitatea prezenței sale în Cameră ca reprezentant numai al asociației noastre, așa cum a cerut și aprobat la timp comitetul central.

Luând cunoștință de felul cum a decurs audiența președintelui asociației generale la M. S. Regele, comitetul își manifestă toată încrederea și își pune toată speranța în cuvântul de ocrotire și sprijin al Suveranului.

II. În continuarea acțiunii de apărare a corpului învățătoresc, față de situația ce se pregătește prin bugetul viitor, se vor ține în fiecare capitală de județ adunări generale extraordinare, în ziua de 26 Febr. a. c., în care învățătorii vor arăta factorilor conducători ai statului și opiniei publice starea materială insuportabilă în care se găsesc și imperioasa datorie pentru guvernanți de a opri prăbușirea școlii prin distrugerea oricărei puținți de viață demnă și omenească slujitorilor săi.

Aceste adunări vor aviza

asupra ultimelor măsuri ce trebuie să se ia în cazul când cererile noastre nu vor găsi înțelegere și ascultare și vor da depline puteri în acest sens numărului de delegați statutari, pentru clipa când aceștia vor fi chemați în adunare generală extraordinară de către comitetul central.

În regiunile în care este decretată starea de sediu, se va cere pentru ținerea adunărilor autorizare conform legii excepționale.

În aceeași zi, se vor ține adunări — așa cum a decis în deplină unitate de vederi comitetul central al federației în ședința sa ce a avut loc tot astăzi și asociațiile prof. universitari și secundari — urmate de o reuniune a comitetelor respective, pentru stabilirea unității de acțiune în vederea scopurilor comune ce ne leagă.

III. Față de reducerile proiectate din bugetul ministerului de instrucție — la învățământul primar: desființarea posturilor vacante și a unui mare număr de grădini de copii, apoi o jumătate din școlile normale etc., asociația generală a învățătorilor se ridică hotărât și cu toată tăria împotriva tendinței de distrugere pe această cale a învățământului primar în clipa când interesele superioare ale țării cer ca acest învățământ nu numai să nu fie lovit, ci considerabil sporit și întărit.

Asociația învățătorilor va lupta cu toate puterile sale ca

această tendință pe care o socoate nefastă pentru țară să nu ajungă la înlăptuire.

IV. Învățătorii, în lupta ce o duc pentru realizarea drepturilor lor, nu trebuie să uite o clipă că numai prin îndeplinirea întregă a datoriei în cadrul profesiei, prin solidaritate și disciplină în orice acțiune de corp, își pot impune și cuceri aceste drepturi.

De acea vestejim cu toată energia încercările de intrigă și calomnie ce caută să-și facă loc în cuprinsul organizației noastre profesionale cu evidentă tendință de a-i încetini și slăbi opera de realizări pentru școala primară și învățătorime.

Unele acte necugetate ale câtorva dintre noi și încercările unor dușmani ai noștri ascunși în dosul anonimatului, se vor isbi însă de monumentul muncii noastre sincere și creatoare pentru cauza învățătorescă, ce va sta totdeauna ca o mustrare în fața tuturor pescuitorilor în apă turbure și tuturor uneltelor ce urmăresc scopuri nemărturisite și de dânsul se vor măcina toate încercările de a sfârâma solidaritatea noastră.

D. V. Țoni, L. Mrejeriu, M. Vasiliu, Gav. Bochiș, P. Pucheanu, N. Simionovici, P. Râmneamțu, T. Iacobescu, Ilie Dobrian, P. Bețianu, P. Savii, G. Popescu, I. Coman, M. Ogo-rean, V. P. Dumitrescu, Gav. Almășianu, Pavel Jumanca, I. Bărbulescu, I. Ciolan, G. Chirițescu, G. Bucurică.

— **Transferări.** Revizoratul școlar a înaintat Ministerului tabloul pentru publicarea posturilor vacante din județ, în vederea transferărilor. Cererile de transferare se vor înainta după publicarea în *Monitorul Oficial, conform instrucțiunilor publicate în revista Școala Noastră No. 2—1932 cu ord. No. 400—1932.* a) *Rurale.* 1. Băița p. 3 b., 2. Bicz p. 1 b., 3. Boian p. 1 b., 4. Brebi p. 1 b., 5. Camăr p. 1 b., 6. Chichișa p. 1 b., 7. Cuceu p. 1 b., 8. Drighiu p. 1 b., 9. Eriu-Sâncraiu p. 1 b., 10. Gârdani p. 2 f., 11. Măeriște p. 2 f., 12. Peceiu p. 2 f., 13. Pria p. 1 b., 14. Racâș p. 2 f., 15. Sanislău p. 5 b., 16. Sărăuad p. 2 f., 17. Ser p. 1 b., 18. Șilindru p. 1 b., 19. Sighet p. 1 b., 20. Sighet Colonie p. 1 b., 21. Supurul de sus p. 3 b., 22. Tihău p. 2 f., 23. Tiream p. 1 b., 24. Valea Târnei p. 1 b., 25. Zăuan p. 1 b.

b) *Școli de copii mici rurale.*

1. Urziceni p. 1 f., 2. Moftinul Mic p. 1 f. c) *Urbane.* 1. Carei p. 13 b., 2. Zălau No. 1. p. 6 b. 3. Zălau p. 8 b. e) *Școli de copii mici urbane.* 1. Carei No. . . p. 2 f., 2. Șimleul Silvaniei p. 2 f., 3. Zălau p. 1. f.

— **Interzicerea Spectacolelor în școală.** Ministerul Instrucțiunii cu ord. Nr. 180533—

1932, ne face cunoscut că, având în vedere că de câtăva vreme artiști improvizafi, au început să colinde școlile primare, cu un repertoriu care de cele mai multe ori este deadreptul imoral sau de o foarte proastă calitate artistică pune în vedere să nu se mai aprobe pe viitor nici o reprezentație de acest soi în școlile primare fără autorizația Revizoratului școlar, care la rândul său nu va mai putea da decât la caz la caz, pentru o anumită școală, pe baza unei cereri a directorului sau a unei societăți culturală recunoscută. Autorizații generale, nu se mai dau decât de către Minister.

— **Justificarea călătoriilor pe C. F. R.** Direcțiunea Generală a C. F. R., cu adresa No. 152267—1933 încunoștințează Ministerul că a dispus în instrucțiunea dată pentru transportul călătorilor, ca la terminarea călătoriei pe C. F. R. biletele să fie lăsate în mâinile Dilor funcționari, cari trebuie să justifice cheltuelile făcute cu ocazia deplasărilor. Aceasta numai dacă vor prezenta un certificat sau adeverință, din partea instituției respective, doveditor că merge în interes de serviciu și pot să păstreze biletele de călătorie.

— **Avansări.** Mulți colegi reclamă drepturile ce decurg din noile avansări în grade și gradații. Vor lua cunoștință că drepturile după înaintările în grade nu se mai acordă dela 1 Ian. 1930 și pentru gradații dela 1 Ianuarie 1931. Aceasta până la înscrierea în buget ale acestor drepturi.

— **Rețineri pentru Casa Pensiilor.** Pentru înlăturarea nedumeririlor se comunică celor interesați că la orice numire nouă (de suplinitor, în mod provizor sau titular), și avansare în grad se face o

reținere obligatorie de $\frac{1}{2}$ pentru Casa Pensiilor.

Reclamațiile pentru aceste rețineri sunt deci fără nici un temei.

— **Organizarea serviciului medical școlar.** Prin decizia No. 184.110—1932, Ministerul a delegat pe Dl Dr. Nicolae Borcea, medic primar director al Spitalului de alienați din Jimbolia, cu îndeplinirea funcțiunii de Inspector General medic școlar al acestui Departament, pentru organizarea și conducerea serviciului medical școlar.

» D O L L Y «

Onorat Corp Didactic și Onorați Domni Preoți !

Cu onoare Vă aduc la cunoștință, că în Zălau, între prăvălia Eder și ceasornicăria Biró s'a deschis noua parfumerie, broderie și magazie de mărunțișuri: **»DOLLY«**

Onoratului Corp Didactic și Dlor Preoți, precum și familiilor lor acordăm o reducere specială.

La »Dolly« în Zălau găsiți felurite ape de colonie, parfumuri, pudre, articole de toaletă, săpunuri, paste de dinți, perii de dinți, etc. — Ciorapi, mănuși, cravate și multe alte obiecte necesare damelor și domnilor. — Avem foarte frumoase lucruri de mână, modele de brodat, lână, mătase, afe, ace și tot felul de accesorii pentru lucru de mână.

Nu uitați când veniți la Zălau să vizitați parfumeria »DOLLY«. — Vă veți convinge de calitatea bună a tuturor articolelor și de prețul redus, cinstit.

Cu onoare Vă cer prețiosul sprijin,

Proprietara :

SARLOTA MARGULIES

» D O L L Y «

CĂRȚI-REVISTE

— *Al. Bădăuță*: „*Privești din România*“. Ministerul, în baza referatului făcut de Direcțiunea Educației poporului, a aprobat ca albumul „*Privești din România*“ editat de D-nul Al. Bădăuță, să fie recomandat tuturor școalelor primare și instituțiilor de cultură, turism și sport din acel județ.

Având în vedere criteriile după care s'au făcut imaginile și condițiunile tehnice superioare în care s'a editat, acest album constituie cea mai fericită contribuție, pentru educația gustului de pitoresc și drumeție, putând servi și ca album-anexă manualului de geografie al României. Pentru procurarea albumului și pentru ori ce informații vă veți adresa direct, direcțiunii *Educației Poporului din Minister*.

— *D. M. Vulpescu*: „*Cântecul popular românesc*“. D-l Mihail Vulpescu profesor de muzică și autor al mai multor lucrări în specialitatea folklorului muzical și tradițional românesc, a scos de curând do sub tipar „*Cântecul popular românesc*“ studiu introductiv cu o prefață de d-l Profesor Iorga cu 300 pagini peste 100 clișee cu muzică de cântece populare, de pe întreg ținutul românesc.

Cum această lucrare poate fi de mare folos în învățământul primar, Ministerul o recomandă pentru bibliotecile școa-

lelor primare.

Lucrarea este tipărită la tipografia „*Oltenia*“ str. Imperială No. 2, cu prețul de 240 lei, cinc o cumpără dela tipografie și 300 lei dela librărie.

— *Cărți pentru cursul complementar*. Domnul D. G. Vasiliu, Inspector în Ministerul Agriculturii și Domeniilor, ne recomandă 2 lucrări pentru cursul primar superior-complementar.

1. *Agricultura pentru cl. V primară* Lei 40.

2. *Legumicultura, Pomicultura și Viticultura pentru cl. VI primară* Lei 60. Ambele lucrări sunt aprobate de consiliul permanent al Ministerului Instrucției Publice.

Se pot procura direct dela autor, București, Str. Caimatei 6, care le va trimite ramburs.

— *A apărut în editura „Cartea Românească*“. Pagini Alese No. 1 I. Neculce *Letopisețul Țării Moldovei* Lei 12. Pagini Alese No. 2 V. Alexandrii, *Poezii populare* Lei 12. Se recomandă pentru bibliotecile școlare. Se găsesce de vânzare la toate librăriile.

— *Satul și Școala*, revistă lunară pentru educație și învățământ — Cluj (Str. Mârzescu No. 21). Pornită la drum de abia un an și ceva, s'a făcut vrednică de metropola culturii ardelenene unde apare și și-a luat rolul de orientare și conducere între publicațiile

profesionale de provincie. Așa după cum am întrevăzut dela apariția primului număr. Nici nu se putea altfel, dată fiind pleiada selectă a factorilor de conducere în viața școlară, grupați în jurul acestei reviste, în frunte cu vrednicul Inspector școlar Constantin Iencica.

Fiecare număr se prezintă cu un bogat material de orientare profesională; pagini de literatură; o cronică interesantă și o bibliografie de cea mai potrivită actualitate. Ar fi bine să nu lipsească din biblioteca nici unui învățător.

— *Școala de Vest*, revistă pedagogică-culturală. Apare lunar sub îngrijirea profesorilor școlii normale „Iosif Vulcan“ din Oradea. Abonamentul anual 70 lei.

Aceasta revistă nouă și-a desfășurat steagul său de luptă culturală și de consolidare națională la granița de vest, chiar în ceasul suprem, când fiecare moment trebuie utilizat pentru electrizarea conștiinței naționale. Când încrederea în puterile proprii ce le posedăm și demnitatea națională au atâta nevoie de încurajare. Și cele mai modeste candeluțe din sufletul colectiv al nației trebuiesc alimentate cu uleiul vieții. Prometheul nostru național va trimite scânteia focului sacru și'n cele mai obidite suflete.

Acest rol îl îndeplinește astăzi „Școala de Vest“ la granița țării. Trimite hrană sufletească tuturor dascălilor bihoreni și prin ei unui întreg popor.

No. 2 ne aduce un prețios

material în articolele: „Scopul suprem și scopurile secundare ale educației de *Dr. Eug. Speranția*, prof. univ.; „Intre Fizică și Psihologie“ de *I. Neagoe*; „Mihail Eminescu, revizor școlar“, de *G. Coconcea*, „Probleme determinate pentru introducerea în studiul filosofiei“ de *C. Munteanu*, „Școala muncii după Kerschensteiner“ de *George Bota* ș. a. și *Recenzii* de *G. Bota*, *G. Tulbure*, *V. Buzuloiu* și *Dariu Pop*.

Corpul profesoral al școlii normale „Iosif Vulcan“ merită toată lauda și recunoștința că a aprins în Bihor farul profesional. Salutăm din tot sufletul nostru apariția revistei „Școala de Vest“ și-i urăm viață lungă și mult noroc acestei tinere tovarășe de muncă.

Viața Școlară, revista pedagogică și literară — Satu-Mare Numerii 1 și 2 din anul acesta ne dau un vast și variat material. De când a ajuns iarăși sub conducerea efectivă a dlui *Dariu Pop*, revista „Viața Școlară“ a îmbrăcat par'că o altă haină și-a început o „viață“ nouă. Din articolele publicate, remarcăm Fragmentul din studiul „Școala sugestiunii morale“: „Trei tipuri de învățători“, de *Dariu Pop*; „Școala noastră și noile curente pedagogice“ de *Mihail Bălaj* și „Anchetele școlii active“ de *Radu I.* apoi *Recenziile* sugestive ale dlui *Dariu Pop* despre revistele copiilor: „*Răsai Soare*“ a elevilor dela școala experimentală din *Blaj* și „Cl. IV B“ gazeta clasei a IV de experiență dela școala primară No. 4 Cluj. (*D. M.*)

Buletinul Revizoratului școlar al jud. Sălaj

(Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai).

Nr. 363 - 1933. **Cumpărarea mărfișoarelor pentru Liga Aero-Chimice.** Comunicăm pentru executare ordinul Nr. 8292—1933 al Onor. Minister. „Liga apărării Aero-Chimice, în scopul de a strânge fonduri pentru propaganda apărării populației civile contra gazelor, a făcut un medalion mărfișor-avion, pentru I. Martie a. e. — Având în vedere scopul urmărit de Ligă pentru strângerea acestor fonduri, Ministerul vă roagă să îndemnați Corpul didactic al școalelor din județ, să dea tot concursul *cumpărând mărfișoarele, al cărui cost este 20 lei bucata, la prezentarea delegaților.*“

Nr. 729—1933. **DI P. Bizo, inspector școlar.** Onor. Minister dispune: Avem onoare a Vă face cunoscut că Ministerul prin Dec. Nr. 11540—1933, a dispus ca DI. Petre Bizo, inspector școlar de circumscripție repartizat pentru județul Mureș și Ciuc, să aibă sub controlul său și județul Sălaj.

Nr. 5813—1932. **Propagandă pentru A. R. P. A.** Ministerul Instrucțiunii cu ord. Nr. 179728—1932, a luat dispozițiile ce urmează, pentru conformare: „Asociația Română, pentru propaganda aviației, împlinind cinci ani de existență pentru a comemora acest eveniment a bătut o medalie cu chipul Majestății Sale Regelui Carol al II-lea, care medalie însoțită de o diplomă de onoare, se vinde cu 40 lei, în folosul Aviației Naționale. În acești cinci ani Asociația Română pentru aviație, folosind inițiativa particulară pentru întărirea flotei aeriene naționale a făcut o propagandă uriașă în toată țara, a întreținut școli de pilotaj și de mecanici și a dăruit zeci de aeroplane Ministerului Apărării Naționale și aviației civile. Pentru întreținerea propagandei în popor și colectarea de fonduri și vinderea medaliei comemorative de bronz și a diplomei de onoare, Asociația Română pentru propaganda aviației, pune mari speranțe în acțiunea învățătorilor și institutorilor școlilor primare din țară. Fiind veșnic în contact cu sătenii și cunoscută fiind bunavoință cu care au ajutat învățătorii orice acțiune națională și patriotică, Ministerul recomandă direcțiunilor de școli, ca în mod benevol să stea în ajutorul acestei Asociațiuni, pentru propaganda ce o face, pentru plasarea medaliei și diplomei de onoare precum și a insigneilor A. R. P. A., insignă care costă 5 lei bucata pentru copii. Aducându-vă la cunoștință cele de mai sus, veți da ordin la școlile din județul Dvs. în acest sens.“

No. 850—1933. **Complectarea chestionarelor.** Urmare la ord. nostru No. 6467—1932, publicat în rev. „Școala Noastră“

No. 11—12 1932, punem în vedere tuturor membrilor corp. didactic primar din acest județ, cari nu au executat, ordinul menționat, să-l execute în termen *de 24 ore* în caz contrariu nu le vom expedia salariul pe luna Febr. a. c. și li se vor aplica cele mai aspre sancțiuni.

No. 576—1933. **Concedii.** Circulară către toți membru corpului didactic din județ. Având în vedere că parte din membrii corpului didactic au abuzat de dispozițiunile ordinelor noastre anterioare referitoare la acordarea concediilor mai mici, adeseori punând autoritatea școlară în fața unui fapt împlinit — primindu-se cererile în urma concediului deja consumat, — în viitor punem în vedere tuturor membrilor corpului didactic din acest județ că pentru obținerea concediilor, de orice natură ar fi, să se conformeze întocmai dispozițiunilor art. 262 din Regulament, neputând părăsi postul fără aprobare prealabilă nici chiar pentru una zi. — În legătură cu aceasta facem cunoscut că cererile de concediu trebuie să timbrăto legal, vizate de direcțiunea școlăi respective și prevăzute cu clauzula: „Învățătorul a mai avut sau nu concediu în cursul acestui an școlar, precum și de cine va fi suplinit pe durata concediului“. Altfel nu se vor lua în considerație, iar absențele fără concediu se vor sancționa.

Revizor școlar, *D. Mărgineanu.*

Comitetul școlar al jud. Sălaj

No. 205—1933.

Incasarea rămășițelor bugetare pt. întreținerea materială a școalelor

În vederea întreținerii materiale a localurilor școlare, potrivit hotărârii adunării generale a Com. școlar județean din 18 Dec. 1932 s'au luat măsuri prin Ad-ția Financiară pentru încasarea tuturor restanțelor dela comune, scadente pe ziua de 31 Dec. 1932. Având în vedere că aceasta măsură a dat prilej la interpretări greșite, ținem să lămurim prin aceasta toate comitetele școlare că, restanțele fixate sunt urmărite în baza rapoartelor primite dela comitetele școlare respective, cerute cu ordinul nostru circular No. 979—1932 și se urmărește încasarea lor *în proporție cu încasările operate de comune*, cari în multe cazuri au fost întrebuințate spre alte scopuri. Ștergerea acestora, cum — foarte greșit o cer unele primării comunale — nu se admite, fiind un patrimoniu al școlăi. Dacă comunele au achitat între timp, se scade din sumele debitate.

Președinte :
Ioan Deleu.

Secretar — Revizor școlar :
D. Mărgineanu.

Redactor responsabil: *D. Mărgineanu.*

Tipografia „LUCEAFĂRUL“ (propr. : G. Avram) Zălau, Telefon No. 10.